

NOOR EN HET JODENDOM, WAAR HET BEGON.

Ellen Santen

12 mei 2019

In 1984 organiseerde Joods Maatschappelijk Werk een 3-daagse conferentie in Bergen met als thema: De Joodse na-oorlogse generatie in Nederland. Het ging deze keer niet over hulpverlening bij psycho-sociale problematiek van oorlogsgetroffenen en hun kinderen, maar over het kiezen van een eigen positie binnen de eigen Joodse traditie, de religie, cultuur en de staat Israël. Voorop stond het streven naar een zelfstandige positieve Joodse identiteit, die niet meer in de eerste plaats door het oorlogsverleden wordt bepaald. Jodendom bestaat uit veel meer dan de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog. Het versterken van de aandacht voor de positieve, rijke mogelijkheden die de Joodse cultuur te bieden heeft is minstens zo belangrijk als het analyseren en verwerken van de problematiek.

Na een aantal lezingen gingen we in gespreksgroepen uiteen. Noor leidde er één van. Eén inleiding sprong er voor Noor uit. Ik herinner me nog goed dat Noor enthousiast en ontroerd was door de inleiding van Professor Dr. Lea Dasberg. Het gaf nieuw inzicht en energie om mee verder te gaan. Lea Dasberg benadrukte dat er een verschil is tussen 'De Joodse Geschiedenis' vanuit de Joden zelf en 'De geschiedenis van de Joden', en wat de omgeving met Joden heeft gedaan. Dat gaat over meer dan over anti-semitisme. Haar uitspraak "Wij zijn niet "Children of the Holocaust, wij zijn Children of a very long history" was voor Noor heel inspirerend. Ze verdiepte zich ook in de geschiedenis van de joden en volgde colleges over moderne joodse geschiedenis bij professor Van Bekkum.

Twee jaar later was zij één van de medeoprichters van de Stichting **Blanes**, een kritisch platform voor culturele en politieke activiteiten over onderwerpen die joden in het bijzonder aangaan. Zij maakte actief deel uit van de Blanes Organisatie Groep die politieke discussiebijeenkomsten en culturele activiteiten organiseerde. Het ging vooral om zogenaamde "hete hangijzers" die aanleiding gaven voor kritische discussies vanuit een linkse invalshoek. Noor was enthousiaste medeorganisator van bijeenkomsten, met onderwerpen zoals het wel of niet opvoeren van het stuk "*Het vuil. De stad. En de dood*" van Fassbinder, het vredesproces tussen Israël en de Palestijnen, joods fundamentalisme, maar ook over de joodse identiteit ("Wat is Jodendom?") en

een grote Seiderviering in het Joods Historisch Museum in het teken van” de Vreemdeling “, waarbij ook Palestijnen werden uitgenodigd.

Van 1992 tot 1996 zat zij ook in de redactie van het **Blanes joods kritisch kwartaalblad**. Zij schreef vele boeiende artikelen onder anderen over de Jodenvervolging in Nederland (“Nog steeds meer vragen dan antwoorden”), over de fabel van de illegaal die immers nauwelijks toegang hebben tot onze schitterende economie (“Stop de hetze”), over het ondergedoken kind (“Wij mochten van geluk spreken. En daarom zwegen we”), en over Duits-joodse vluchtelingen in Nederland (“Anne Frank was niet alleen”).

Dit is nog maar een greep uit haar gedegen en enthousiaste bijdragen. Ook maakte zij vaak de notulen van de vergaderingen en de verzending van het kwartaalblad vond meestal plaats in de gemeenschappelijke ruimte van haar woongroep. Als de bundels waren gemaakt bracht Tine (Noor’s levenspartner) ze vaak in haar auto naar het hoofdkantoor.

Blanes is nooit groot geweest, maar heeft een duidelijke katalyserende rol gespeeld binnen joods Nederland. Blanes zag zichzelf als de luis in de pels en ook Noor beschouwde de term “randjoden” als een geuzennaam.

Lieve Noor, je hebt de 15 jaar dat Blanes bestond met grote inzet een belangrijke bijdrage geleverd. Heel erg bedankt daarvoor.

In Blanes ontstond ook ónze waardevolle vriendschap.

Daar denk ik met plezier aan terug en die zal ik nooit vergeten lieve Noor.

Ellen Santen